

Naš List

Neodvisno politično glasilo za Slovence

Izhaja vsak petek, ako je ta dan praznik pa dan poprej. Velja za celo leto 8 K, za pol leta 4 K, za četrt leta 2 K. — Naročnina se plačuje vnaprej, na naročbe brez istočasno vposiane naročnine se ne ozira. — Posamezne številke po trafikah po 10 v. Pošilja se tudi „Slov. Gospodinja“ posebej.

Z mesečno prilogo
Slovenska Gospodinja

Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Uredništvo „Našega Lista“ v Ljubljani. Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo je v Kamniku, kamor naj se izvoli pošiljati naročnino in reklamacije. — Oglasi se računajo trispodna petit-vrsta po 12, 10 in 8 vin. za 1-, 2- oz. 3krat, za večkrat izdatno znižane cene.

Vsebina: Narodni davek. — 2. shod narodno-radikalnega dijaštva v Celju. — Politični pregled. — Štajersko: Razno. — Koroško: Slovensko šolstvo na Koroškem. Razno. — Primorsko: Razno. — Kranjsko: Razno. — Raznoterosti.
Podlistek: Dragotin Kette, Poezije. — Greh se je maščeval.

Narodni davek.

Narodni davek je danes razširjen na vse kulturne narode, posebno pa na manjše, ki jim njihovi veliki — po kulturi in moči — sosjedje ne priznavajo pravic eksistence, in jim država ne varuje njih pravic. Narodni davek se deli na direktni in indirektni. Narodni davek plačevati je narodna dolžnost, ki si je mora biti vsak narod tembolj svest, čimbolj razmere zahtevajo. Razmere ga tirjajo in določujejo, iz poznanja razmer more narod šele uvideti tudi dolžnost, da ga plačuje.

Pri nas doslej med narodom v veliki meri tega ne opazujemo. Narod v večini plačuje samo indirektni davek, višji sloji tudi direktnega. Sredstva in načini, s katerimi se narodni davek pobira, so različni. Direktni davek so zbirke in darovi, ki se zbirajo v veseli družbi in pri različnih slavnostnih prilikah; a to ni nič stalnega, odvisno je od volje oseb, od razpoloženja. Zato si je treba urediti narodni davek po redu ter ga zbirati takrat, kadar je čas najprimernejši, razmere najugodnejše.

Opisali bomo v sledečem nekatere načine in sredstva, ter primerjali v tem, koliko se je doslej potrudila naša družba, t. j. koliko je vršila prvi del svojega poklica, zbirati narodni davek.

Prazniki danes na Češkem že niso več sami sebi namen, ampak vsak praznik, vsak važnejši čas je namenjen, da na svoj način služi v narodne namene. Božič in novo leto! Koliko

čestitk, koliko razglednic roma v križem svet! Pri nas so do zdaj s tem bogatele nemške tvrdke, ki so tja pošiljale svoje judovsko blago in mi smo kupovali. Češka Šolska Matica*) je izdala vsako leto na tisoče razglednic in spravila od njih tisoče dobička. To je šlo že nekaj let, naša „Družba“ ni storila nič. Šele letos je počasi in nerada storila ta korak, ko so ji celo stvar izvedli ljudje izven nje ter ji prinesli vse že pripravljeno na mizo. Prodalo se je 30.000 razglednic, NB. v času, ko se šport razglednic že opušta, kaj bi bilo v prejšnjih letih! Zahtevati je, da poslej naša družba izda vsako leto svoje razglednice 2 ali 3 vrste, ki naj bodo vselej izvorno delo slovenskega slikarja ter tiskane v slovenski ali vsaj slovanski tiskarni! Da bodo te razglednice vspevale, zato nam jamči letošnji prvi uspeh, naša zavest in prepričanje. Razglednice so indirektni davek, plača ga vsak tako ali tako, torej je boljše, da ga plačamo družbi, nego židom.

Predpust je čas plesov in zabav. Uravna se jih vedno tako, (na Češkem namreč), da neso kar največ dobička narodnim društvom. Vstopnice so kolekovane s 10 vin. kolki. Tisoče nese vsako leto „Matična maškerada“, ki je najkrasnejša in najbolj obiskana v Pragi, ter zbere na svojem veselju vse one, ki delujejo v različnih krajih po češki zemlji; napredne narodne rod-bine plačajo svoje lože v dvorani, ki stanejo po 80 K I. vrsta, 40 K II. vrsta. Maškerada se vrši brez vsake nepotrebne dekoracije. Prepričani, da „Ples Ciril-Methodove družbe“ še dolgo ne bo nič resničnega v Ljubljani, lahko zahtevamo, da družba uresniči pri nas prvo navado, da se namreč kolekujejo vstopnice po 10 v. Ples je potrebno zlo, spada k življenju, določena mu je gotova svota, naj se torej uredi,

*) L. 1907 na pr. 300.000 razglednic.

globok pesnik da je bil prerano umrl Kette. Ni dvoma, da je bil med sedaj živečimi pesniki največji, in da ga v slovenski poeziji prekaša edini Prešeren. V teh njegovih pesmih ne vidimo vse njegove veličine, ker še ni razvita, a slutimo jo. V vsem, naj bodo študentski verzi ali filozofski soneti, se vidi blesk Kettejevega duha, odsev krasnega plamena njegove duše. Kaj bi bil dosegel, kako visoko bi vzrastla njegova muza, si ne moremo predstavljati. Ako bi se razvijal in napredoval na temelju svojih sonetov, bi utegnil stopiti na stran kralju naše lirike, zakaj nedvomno je, da stoji Prešeren tako visoko, da nima dosti sebi enakih v vsej svetovni literaturi. Mogoče je tudi, da bi Kette, ako bi živel, ne napisal dosti boljšega od svojih sonetov. Morda so bili sploh višek njegovega duha, morda je ž njimi izčrpal vrec svoje poezije. Ali ni morda njegova narava slutila in čutila nagli konec zemeljskega življenja in je dala iz sebe vse bogastvo, vse blesteče utrinke? Za svoje mnenje lahko navedem motivacijo iz njegovih pesmi: Sonet „Na očetovem grobu“ je napisal Kette l. 1896. kot dvajsetleten mladenič, in vendar trdi naša kritika, da je ta sonet njegov najboljši, da Kette samega sebe kasneje ni

da svota ne gre v nič, ampak dobi svojo vrednost kot narodni davek.

Posebnost je, da ima vsaka podružnica „Matice“ svoje „žegnanje“ (posviceni), obhaja obletnico svojega obstanka. Ako bi sicer podružnica tudi spala, žegnanje gotovo obhaja v podobi ljudske veselice, zabave, plesa itd. S tem pride novo življenje v podružnico. Naj bi se to upeljalo tudi pri nas, da bi podružnice ne prespale celo božje leto, ampak bi imele s tem vsaj gotov čas, ki spomni društvenike njih dolžnosti. S tem se zbude zaspani člani, pridobe pa se z dobrim predavanjem tudi novi. Morda potem ne bo tako grozno žalosten položaj podružnic, kot je sedaj. Da stvar uspe, ni dvoma, ako bo prireditelj odgovorila krajevnim razmeram in ne bo le, kakor je to rado, prilika za konkurenco.

Velika noč plača svoj narodni obolus zopet v obliki razglednic. Zahtevati moramo torej za njo isto, kar za božič.

Majnik je čas veselice na prostem in narodna društva v Pragi se komaj zvrstijo, da dobi vsako svojo nedeljo. Veselica „Matice Šolske“, ki jo priredi navadno damski odbor, je ena najbolj obiskanih. Velika otroška maškerada, pri kateri nastopi na stotine otrok v narodnih nošah, ima namen, da otroci sami pripomorejo za vzgojo njih bratcev in sestic na mejah. V počitnicah se razvijajo veselice po deželi in vrše se predavanja.

Največji davek na en dan plača češki zemski patron sv. Vaclav. In to je prav po vseh pravilih. Kdor uživa najvišjo čast, mora seči najgloblje v žep. Sv. Vaclav je praznik po vsej češki, nekako kraljevsko godovanje. Češka „Matica Šolska“ ni pozabila, kaj je nje dolžnost. Med narod gre tisoče oglasov, ki opominjajo, naj na praznik češkega kralja zbirajo narodni Čehi zbirke za „Matične“ šole. Uspeh je ogro-

več dosegel, dasi je delal še tri leta pesmi. Torej ves ta čas ni nič napredoval. Njegove zadnje pesmi so „Na molu San Karlo“, in z eno edino izjemo niso nič posebnega. Zelo blizu našemu mišljenju je, da je Ketteja silila narava, da nam je dal nemudoma svoj najboljši del, da se je tako uveljavil. Potem se je utrnila zvezda.

Sicer mi je pa tudi znano, da je Kette govoril leto pred svojo smrtjo, da je vse še nič, kar je napisal, da je vse sama igrača, in da je iskal neke nove umetnosti, ki jo je slutil v svojih globinah.

Uredil je njegovo zbirko pesnik A. Aškerc, ki mu je zatisnil oči na smrtni postelji. Vobče je ureditev dobra. Nikakor pa še ni izčrpana Kettejeva pesniška fizijognomija, zakaj doslej o njem še nismo čitali kritike, ampak same himne. Sodil je edini čitatelj, — in ta je dal Ketteju mesto v svojem srcu.

Ilustriral je poezije M. Gaspari jako dobro. V nekaterih je zares pogodil ton pesmi in ubral pravo čuvstvo.

Brez dvoma je druga izdaja Kettejevih poezij najkrasnejša knjiga slovenske moderne.

I. L.

Dragotin Kette, Poezije.

II. izd. ilustr. Cena broš. 4 krone, eleg. vez. 5 K 50 vin. Zal. L. Schwentner.

Med novejšimi slovenskimi pesniki se je Kette najbolj priljubil narodu, najbližji je narodni duši, njegove poezije so iskrene in prisrčne, a kar izvira iz srca, temu je srce odprto. Ni boljšega merila za pesnikovo kvaliteto kakor dejstvo, da živi v ljudskem srcu. Ako je to dosegel, potem ne bo pozabljen, zakaj postal je del narodne duše. So pesniki, slavni in veliki, katerih glorijska je večna, a njihovih del ne bere široka množica, so pesniki za učenjake in estete, za biblijoteke, a v življenju jih ni. Dante je silen in večni pesnik, a samo dolžnost sili vsakega izobraženega Italijana, da prečita njegovo božanstveno komedijo. Med slovenskimi pesniki so trije, ki so najbližji narodu: Prešeren, Gregorčič in Kette, njihove poezije pozna vsak le malo izobražen Sloven, in smelo trdim, da v sedanji dobi je Kette najbolj popularen.

Druga, krasna izdaja njegovih poezij, ki jo je dal na svetlo založnik Schwentner, nam je zopet pokazala, kako lep pesniški talent,

men. Uživalo se je to tako, da vsak Čeh ve, da na ta dan neizogibno daruje v Matični namen gotovo svoto. Tako skrbi sv. Václav kot patron dežele za svoje potomce. Mi podobnega patrona nimamo, a udomačila se bosta počasi Ciril in Metod, ki sta že Janezu odvzela njima po vsej pravici pripadajoči kres; kot zaščitnika naše družbe bi torej morala plačati svoj dar. To ne bo težko. Narod, ki je bil zmožen en dan dati ameriškemu cirkusu Barnum in Bailey 70.000 K — ne vštévši stroške, vožnjo itd. — bo zmožen na nedeljo po prazniku Cirila in Metoda zbrati nekaj sto kron. Želeti je torej, da družba to navado vpelje. S tem je združen tudi nje moralni uspeh. To bi bil naš edini večji direktni narodni davek.

Poseben dar dajejo na Češkem vsako leto — mrtvi živim. Dočim pri nas brez potrebe živi skrbimo za mrtve in uničujemo denar, znali so Čehi to praktično obrniti. O vseh svetih plapolajo pri nas venci po grobeh, pogosto zelo dragi; tudi po praških in drugih čeških pokopališčih je mnogo vencev, a ne dragih, ampak priprostih, zelenih, med listi pa se svetijo bankovci, Matične vizitke. Svoje vizitke izda Matica po 20 v., po 1 K itd. in te kupijo oni, ki hočejo darovati venec. Stane li venec morda 2 K, je v njem lahko za nekaj kron vizitk in ta denar ni uničen, dočim venec za 10, 20 K segnije cel in nima nihče nič od tega. Posebno lepo je, da šolska mladež, celi razredi skupaj kupijo tak venec in vanj položi vsak po eno Matično vizitko ter ga položi na grob njim najbolj priljubljenega narodnega moža ali pisatelja. Tako so grobovi mož na Olšanih in na Višegradu pokriti z neštevilnimi venci in vizitkami, da človek ganjen obstoji pred takim grobom, na pr. Božene Nemeceve, Karoline Svetle (tu se skažejo s hvaležnim spominom češke učenke), Smetane, Dvořaka (ljubljenec prijateljev godbe), Tyrša, Fügnerja itd., kjer pokaže sokolstvo svojo ljubezen mrtvim. Na ta način dobi Matica zopet tisoče.

Na opetovane pozive naša družba dozda ni založila vizitk, ni se potrudila, da bi udomačila sebi na korist to navado, ki bi ji poslej lahko nesla vsako leto lepe podpore in bi ob enem ustregla tistim previdnim ljudem, ki bi radi skazali svoj hvaležni spomin dragim mrtvim, a nečejo trositi denar za drage vence, od katerih nimajo niti živi niti mrtvi nič. S tem, da se spominjamo mrtvih, spominjamo se tudi umirajočih. Venci itd. vse to je pomp, in ves pomp postani indirektni narodni davek!

Tako je nekako razdeljeno češko narodno leto. Vsak čas plača svoje in na ta način lahko Matica razpolaga s tisoči! Omenimo pa naj, da stoji poleg Matice še cela vrsta drugih nji sorodnih obrambnih društev, ki tudi svoje zahtevajo. Koliko lažje stališče ima torej naša „Družba“, ki stoji doslej še sama kot naš edini cilj, naša sila, naš ponos. In kaj bi nam lahko bila, ko bi bila, kakor bi morala biti. (Dalje prih.)

Greh se je maščeval.

(Povest iz življenja slovenskega ljudstva. Spisal I. V.)

(Dalje.)

IX.

Janez je ležal v bolnišnici resno bolan. Prijela se ga je bila pljučnica. Bil je tako slab, da se ni mogel premakniti; stregle so mu udano in ljubeznivo usmiljene sestre. V težkih urah so čule nad njim; brisale so mu pot raz čelo in so hodile tiho, neslišno krog njegove postelje. In Janez se je ozrl včasih hvaležno na tiste tihe, blede obraze, ki so ga tolažili že s svojimi pogledi. Čutil je in bil prepričan, da ne ozdravi nikdar več... Enkrat, takole v mraku bo zaprl za vedno oči; stopila bo k njemu smrt in ga pogledala z mrzlim pogledom.

„Pojdeš,“ bo zašepetala in se sklonila nad njegovim obrazom. Zastalo mu bo srce; duša se bo ločila in telo bo počivalo v tuji zemlji. Nihče ne bo vedel za njegovo gomilo. Potlačile jo bodo tuje noge, in rože ne bodo cvetele na njej... Mati ga bo pričakovala; vsako uro se bo ozrla enkrat skozi okno na cesto, če prihaja on, ki je šel od doma, da umre na tuji zemlji. Brisala bo solze in čakala — a prišla bo vest

2. shod narodno-radikalnega dijaštva v Celju.

(Dalje.)

III. Dijaško socijalni odsek.

V petek popoldne je zboroval dijaško socijalni odsek. Najprej je predaval med. Črnič: o alkoholu, nikotinu in spolnem vprašanju med slov. dijaštvom. Alkoholizem je najbolj pereče socijalno vprašanje, ker straži vhod do rešitve drugih socijalnih vprašanj. Socijalni alkoholizem je najhujši. V Evropi pride na leto na vsako glavo povprek 35 litrov (v Avstriji 22 litrov) vina, 43 litrov piva (v Avstriji 32 litrov), 6½ litrov žganja (v Avstriji 9 litrov). 2200 milijonov kron se izda v Avstriji na leto za alkoholne pijače. Pri nas izpije vsak kranjski prebivalec 11 litrov žganja na leto. Najslabše je v radovljiškem okraju, kjer pride na vsakega prebivalca celo 23 litrov žganja na leto, tedaj 16½ litra nad povprečno mero v Avstriji. Te številke govore, kje je iskati vzrok naši zaostalosti. Petkrat toliko se izda na Kranjskem za alkoholne pijače kot znašajo vsi davki z vsemi dokladami vred! Alkohol razsaja tudi med slov. dijaštvom, sicer ne več v toliki meri kot nekdanj, a še vedno. Govornik vidi edino rešitev alkoholnega vprašanja kot socijalnega zla v abstinenci. Dijaštvo naj snuje abstinenci krožke.

Isto odklanjajoče stališče je zavzel referent tudi proti nikotinu. Leta 1907 se je izdalo v Avstriji 227½ milijona kron za tobak. Koliko izda revni slov. dijak po nepotrebnem tudi tu!

Tretji ropar našega zdravja je spolni eksces. Poedinec in potomstvo čuti posledice. Proti spolnemu ekscesu priporoča govornik kot edino sredstvo alkoholno abstinenco in gojitve telesnih vaj. Zahteva spolnega pouka za mladino po šolskih zdravnikih.

V debati utemeljuje phil. Zalar boj proti alkoholu z etičnega stališča. Alkohol je oni faktor, ki uničuje duševno delovanje človeka, ki slabi, zmanjšuje in slabša delovanje razuma, pa tudi čustev in volje. Alkoholizem se nam kaže kot kronična degeneracija vsega duševnega življenja, kot nekaj neetičnega in protietičnega. Abstinenca, če hočemo da bo uspešna, mora biti utemeljena v našem svetovnem naziranju.

Dr. Tuma ugovarja ekstremnim nazorom referenta glede alkohola in nikotina. Ne quid nimis! bo tudi tu pravo geslo. Alkohol ni škodljiv sam na sebi; saj ga je uživalo človeštvo že tisočletja. Da tudi zmerno vživanje alkohola in nikotina škoduje, tega znanost še ni dokazala. Treba torej le gledati, da se nikdar ne prekorači meja. Bodimo telovadci in planinci. Kdor več dela, potrebuje manj alkohola. Glede spolnega občevanja obžaluje, da zabranjujejo socijalne razmere človeku tudi še potem, ko je že popolnoma razvit, spolno občevanje. Princip nam bodi, da ne občujemo nikdar spolno z ženo, katero ne moremo imenovati za celo

o njegovi smrti. Zgrudila se bo, in srce ji bo morebiti počilo od bolesti...

Janezu so stopile solze v oči, bile so težke in polne gorjā. — Umreti... Tako je težko umirati na tuji zemlji med nepoznanimi ljudmi! Čakajo nas dragi doma; pogovarjajo se o nas in so veseli, ker mislijo, da se nam dobro godi. A mi umiramo v tujini in hrepenimo po njih. Smrt stoji že kraj nas, duša se nam poslavlja, a mi mislimo na dom, in boli nas, ker vemo, kako se bodo jokali za nami tisti, ki mislijo zdaj, da se nam dobro godi; a mi umiramo, in smrt nam gleda v oči. Gremo in se ne vrnemo nikdar več —

Janez se je čutil slabega in je povedal s komaj slišnim glasom strežnici, da bi rad duhovnika. — In potem je čakal mirno, in misli mu niso več hitele po mrzli zemlji. Obrnile so se kvišku in v molitvi hitele visoko tja nad zvezde... Bila je noč; medlo so brlele tuintam slabe lučke, in včasih je vzdihnil kak bolnik. Sicer pa je bilo vse tiho...

Janez je ležal nepremično na postelji. Njegove oči so bile zaprte, in roke so mu počivale na odeji. Stopil je k njegovi postelji zdravnik in ga opazoval nekaj časa.

življenje svojo. To zahteva od nas družinska ljubezen. Pomanjkanje vzgoje je krivo, da se dogajajo spolni ekscesi. To je pa zakrivila največ cerkev, ker nam slika naša spolovila kot nekaj gnusnega in ostudnega. Nazaj k naravi! Delo nas varuje spolnih ekscesov.

Nato je referiral tehnik Janko Hočevvar o telesni vzgoji, sokolstvu in socijalni vzgoji. Današnja vzgoja je enostranska, ker skrbi samo za duševno, ne pa tudi za telesno vzgojo. Za duševno delo treba velikih telesnih moči. Pridobimo si jih z bivanjem v prosti naravi in s sistematičnim vežbanjem mišic s telovadbo. Dolgi izprehodi naj odstranjujejo škodljive posledice sedenja in naj nas odvajajo od pohanjanja gostiln. Potrebna je predvsem tudi telovadba. Telovadba bodi obvezen šolski predmet. Velikega pomena so tudi igrišča. Tudi raznim športom treba posvečati posebno pozornost. Priporoča veslanje, kolesarstvo, planinstvo, potovanja itd.

Vse dobrote, ki jih nudijo razni športi, združuje v sebi sokolstvo. Govornik govori obširneje o pomenu sokolstva in važnosti sokolskega dela za akademike. Vsak akademik bodi Sokol.

V debati sta govorila jurist Lipold in podnačelnik „Slov. Sokolske zveze“ Smrtnik o pomenu Sokolstva in grajala dosedanjo brezbržnost dijaštva v tem pogledu. Komodnost je tega vzrok. Teh. Hočevvar odvrāča, da se danes tudi že v tem pogledu obrača na bolje. Prof. Vajda svetuje, naj dijaki, ki so doma na kmetih, pomagajo svojim starišem pri poljskem delu. To je zdravo! Med. Črnič omenja ugodni vpliv telovadbe na potomce. Alkohol je vzrok, da dijak ne gre v telovadnico. Jur. Kramar govori o dijaških potovanjih. Materijalna stran teh ne ovira, pač pa komodnost. Jur. Lesničar govori, kako malo pozna slov. dijak svojo domovino. Zato treba potovati. Srednješolec N. pove, da se je srednješolsko dijaštvo že organiziralo v tem pogledu. Člani organizacije so se zavezali, da prenočijo medsebojno drug drugemu. Phil. Lah pojasni, zakaj akad. podružnica češkega alpskega krožka ni imela pri svoji tozadevni akciji uspeha.

O ciljih moderne šolske higijene je referiral nato med. Ernest Vidic. Šolska higijena si je stavila nalogo skrbeti za harmonično vzgojo duha in telesa. S statistiko navaja govornik današnji neugodni zdravstveni položaj dijaštva in zahteva šolskih zdravnikov. Zdravniki naj poučujejo o higijeni, opozarjajo na alkohol i. t. d. Šolska poslopja naj bodo zidana higijenično.

Pri debati govori phil. Breznik o žalostnem položaju dijaških stanovanj in hrane v dijaških kuhinjah, ki je ponekod pod kritiko. Dijak je kmalu zadovoljen, ali vse naj bo pripravljeno ukusno in snažno. Pričakuje, da slov. profesorji v tem pogledu energično nastopijo. Priporoča dalje poučne izlete, nele v naravo,

„Ne bo ostal dolgo,“ je zašepetal strežnici, ki je stala za njim. „Mogoče ne doživi več jutra...“

Strežnica je dvignila oči in pogledala zdravniku v obraz. Njeno mirno obličje se je vznemirilo za hip, senca žalosti je legla nanj, ker se ji je zasmilil bolnik, ki mora v cvetu svojega življenja zapustiti svet in leči v mrzli grob. Sedla je na stol kraj postelje in se zagledala v bolnikov obraz.

Ležal je tam mirno in se ni ganil. Na suhem, upadlem obrazu je počival mir, plavi lasje so mu pokrivali skoro vse čelo, in ustnice so bile malo odprte. Zdelo se je, da je že dahnila smrt vanj.

A naenkrat se je premaknila roka, ki je ležala na odeji, in oči so se odprle za trenutek in pogledale osuplo v strežnico. Toda zopet so se zaprle, in prejšni mir je legel na bolnikov obraz...

In tedaj je prišel k njemu sen in ga odpeljal s sabo daleč čez morje. Žarele so planine v mehkem, pomladnem solncu. Lesketal se je sneg tam na belih gorah, kot bi bil posejan s čistim zlatom, in zahajalo je solnce, veliko in rdeče... Cvetele so rože tam po tratah, dehtele

ampak zlasti v industrijalna podjetja. Cilj šolskih izletov naj ne bo pijača. Prof. Jošt meni, da je kritika predgovornika o dijaških kuhinjah pretirana. Dijaki so izbirčni. Prizna pa, da je mnogo nedostatkov, ki pa se bodo radi materialnih težkoč dali le težko odstraniti. Tudi šolska poslopja so v škandaloznem stanju (Dr. Schwab: Okoliška šola v Celju je pravo stranišče!) Prof. Vajda pravi, da je profesorsko društvo že razmisljalo o šolski higijeni. Popisuje težave, ki jih imajo profesorske komisije pri pregledovanju dijaških stanovanj. Pričakuje sodelovanja visokošolcev! Kritike, toda trezne in stvarne, treba povsod! Želi več gospodinj-skega pouka za naše ženstvo. Dr. Tuma omenja, da je edina rešitev tudi tu dijaška samopomoč! Prof. Jošt želi, naj se v časopisih več razpravlja o dijaških kuhinjah in dijaških domih. Prof. Vajda graja, da se daje dijakom hrana v kuhinji, ne pa pri lastni mizi. Phil. Breznik odgovarja potem še prof. Joštu radi hrane v dijaških kuhinjah in omenja, da je narodno radikalno dijaštvo vedno naglašalo, da hoče ne proti profesorjem, marveč roko v roki z njimi delovati za izboljšanje dijaških razmer. Nato je zaključil podpredsednik jur. Lipold zborovanje dijaško-socijalnega odseka. (Konec prih.)

Politični pregled.

Jugoslovanski minister. O vprašanju jugoslovanskega ministra so se bavili v zadnjem času malone vsi avstrijski listi. Povdarjali so brez izjeme, da je to vprašanje postalo aktualno in nemški poslanci so na posebnem shodu zavzeli stališče proti tej jugoslovanski zahtevi. Dr. Šušteršič je seveda takoj začel intrigirati zoper to obče narodno vprašanje jugoslovansko in je povsod povdarjal, da nikdo izmed Jugoslovancev ne misli na ministra-rojaka. Nastopil je samo zategadelj tako podlo zoper to eminentno važno točko našega političnega programa, ker je vedel, da pri slučajnem ministrskem imenovanju on ne more priti v poštev.

Avstro-ogrška nagodba. Nagodbena pogajanja so se prekinila. Kriv je tega ogrski minister Weckerle, oz. nečuvvena predržnost mažarske vlade. Baron Beck je zahteval, naj se zviša ogrska kvota, donesek k skupnim potrebščinam. Weckerle se je dolgo upiral tej pravični zahtevi, naposled pa privolil, toda zahteval je zato od avstrijske vlade nove koncesije Mažarom. Ne ve se, kaj je Weckerle zahteval, najbrž pripoznanje mažarske neodvisnosti, ali pa kake vojaške koncesije. Avstrijski min. predsednik noče skleniti nagodbe, ne da bi obenem uredil tudi kvotnega in bančnega vprašanja. Avstrija je gospodarsko in politično mnogo na boljšem kot pa Ogrska.

Proti Mažarom. Stari norveški pesnik in demokrat Björnstjerne Björnson je vrnil povabilo k mednarodnemu mirovnemu kongresu v Monakovo ter poslal predsedniku pismo, v ka-

so in se sklanjale v pomladnem vetreću. Po gozdovih so peli ptiči večernico; skakljali so z veje na vejo, in ves gozd je bil poln njihovega petja.

In takrat se je vračal Janez domov. Prišel je, bogveodkod, in sam ni mogel vedeti, odkod prihaja in čemu gre domov. Prignalo ga je kakor popotnika, katerega zaneso koraki v domovino, da sam ne ve, kdaj... Pozdravila ga je rodna vas; stale so tam bele hišice druga je rodna vas; stale so tam bele hišice druga pri drugi kakor sestrice, ki se ne marajo nikdar ločiti. — In Janez je stopal vesel po cesti skozi vas; oziral se je v prijazna okna, kjer so se sklanjali rdeči nageljni in mu kimali v pozdrav. Da, vrnil se je in sam ni vedel, odkod prihaja in čemu se vrača.

Sreča Dostalovega Petra; gologlav je in nosi klobuk v roki. Na glavi pa mu zija globoka rana, in črna kri teče iz nje. Janez obstane in ga vpraša začuden:

„Hej, Peter, kaj je s teboj?“

A Peter se obrne vstran; pred noge mu vrže karto in odbeži naglo dalje. In tista karta pred Janezovimi nogami se zgane, dvigne se kvišku in pade potem v veliko mlako, ki je bila do vrha napolnjena s krvjo. Začuden gleda

terem pravi med drugim: „Gospodje, ki nastopajo tam kot mirovni apostoli, uganjajo doma rokodelstvo ljudskega zatiranja in trpinčenja, ali pa mirno gledajo, kako zatirajo in trpinčijo drugi. Ako pride n. pr. na kongres grof Apponyi, ki je sedaj naučni minister na Ogrskem ter kot tak na sramoten način tlači Slovake kot izvoljeni zastopnik svojega naroda, in bi tudi jaz bil tam, storil bi vse in ne bi preje nehal, dokler ne bi bil grof odstranjen iz dvorane.“ Ko je Apponyi zvedel o tej obsodbi, je dejal, da je pesnik slabo poučen in da je lahko-komiselno izrekel svojo sodbo. Res, nepoštenost se ne da nikoli drugače braniti, kakor s tem, da taji.

Češko narodno gibanje. V nedeljo skličejo Čehi velik češki tabor v nemškem mestu Friedeku kot protest proti nemškostrankarskemu postopanju glavarja Jelena. Okr. glavar Jelen je dal namreč zapreti neko češko družbinsko šolo baje iz varnostnih, policijskih vzrokov. 50 čeških občin okrajnega glavarstva Friedek agitira z velikansko vnemo in apelira na vsa češka društva, da se udeleže tega tabora.

Razdelitev deželnega šolskega sveta na Moravskem v nemški in češki oddelek je izvršena. Na temelju zakona z dne 27. oktobra 1905 l. je češki in nemški oddelek drug od drugega popolnoma neodvisen, ter uraduje in sklepa samostojno. — Zahtevajmo, da se tudi pri nas, na Štajarskem, Koroškem in drugih mešanih deželah, razdeli deželni šolski svet! Poslanci, ganite se in vsaj v eni stvari pokažite, da kaj zmorete!

Rusija. V širni Rusiji vlada velika nezadovoljnost med ljudstvom z obstoječimi razmerami, na vseh straneh kipi in mnogokdaj pride do obupnih izgrediv. — Predvsem so Poljaki voditelji boja proti ruskemu absolutizmu. In tako Rusija vedno bolj pada in se pogreza v svoji slepoti na stopnjo ostudnega rablja in morileca človeštva. — Ruske finance še niso urejene, njeno ogromno bogastvo ji več ne zadostuje. Hotela je najeti večje posojilo, a v zadnjem trenutku so ji banke odrekle zaupanje. — V soboto so se začele volitve v tretjo državno dumo. Seveda bo izid volitev vse drugačen kot zadnjič, ker so zdaj vsi svobodomiselnih elementi brez volilne pravice.

Maroko. Položaj v Maroku se vidnoboljšuje. V Casablanki, kjer se je pojavil upor proti Evropejcem, se plega vihar. Med Marokom in Francijo se že vrše pogajanja zaradi vojne odškodnine. Puntarska plemena se udajajo Francozom.

Štajersko.

Štajerski deželni zbor je začel zopet v ponedeljek zborovati. Na dnevnem redu je mnogo važnih predlogov, ki jih stavi vlada; med dru-

Janez vse to in si ne ve razložiti, kaj naj pomeni vse to.

Z glavo zmaje in gre naprej. Prideta mu nasproti dve deklici, in spozna ju takoj. To sta Mrakova Minca in Gornikova Marjanica. Ko ga zagledata, stopita na stran in si zakrijeta obraz.

„Glejte ga,“ zavpijeta na glas. „Delajo se za njim majhni, rdeči plamenčki... Breznikova mačka mu je šla naproti — in zdaj je zaznamovan. Glejte ga!“

Minca in Marjanica zbežita v sosedno vežo, in tedaj prihite ljudje iz vseh hiš. Vstavijo se na pragu, in okna so jih polna. S prsti kažejo za njim in vpijejo:

„Delajo se za njim plamenčki... Gorje mu! — Čemu se je povrnil?“

In Janez se ozre nazaj in vidi, kako švigajo na njegovih petah majhni, rdeči plamenčki. Nedaleč za sabo pa zagleda veliko, črno mačko, ki mu maha prijazno z repom, in tam zadaj stoji skupuh Breznik in se mu smeje porogljivo.

„Glejte ga,“ kliče ljudem, „zaznamoval sem ga, in zato se je povrnil, da veste, da sem ga resnično zaznamoval.“

Janeza se je polastil strah, in sedaj šele je spoznal, čemu se je vrnil in kaj ga je pri-

gimi postava o zloženju kmečkih posestev, postava o razdelitvi skupnih občinskih posestev in o ureditvi raznih pravic do teh posestev. V prvi seji je poročal posl. dr. Ploj v imenu fin. odseka o preskrbi raznih ubožcev in naznanil, da znašajo stroški zanje 20 odstotkov primanjkljaja v deželnem proračunu. — Posl. dr. Jurtela poroča v imenu občinskega odseka o prošnji obč. odbora na Teharjih za dovoljenje, da nakloni iz občinskega premoženja za stavbo nove cerkve na Teharjih 26.925 K glasom sklepa obč. odbora. Prošnji ugone. — Slovenski poslanci so nadalje zahtevali podpore za one posestnike ptujskega in ljutomerskega političnega okraja, katere je zadela toča in druge vremenske nezgode. Dne 17. t. m. je v deželnem zboru posl. dr. Ploj poročal o spremembi predpisov glede razdelitve nagrad takim poslom, ki služijo več let nepretrgoma pri istem gospodarju. Za nagrado zvestim poslom so odločili za drugo leto 10.000 kron.

Štajerski deželni proračun za l. 1908 skazuje skupnih potrebščin 29.255.664 K, za 1.132.463 K več ko leta 1907. Pomanjkljaj znaša 12.999.977 K, za 509.294 K več ko l. 1907. Narasli so zlasti izdatki za deželno kulturo (urejevanje rek in potokov, podpore vinogradnikom, poljedelcem itd.), ti znašajo za l. 1908 2.563.314 K, za 62.992 K več ko l. 1907, za šolstvo 12.731.031 K (več za 482.808 K) za dobrodelne in zdravstvene namene (bolnišnice, hiralnice itd.) 9.126.489 K, več za 566.400 K, za vzdrževanje dež. hiš in posestev 1.051.949 K, več za 55.616 K.

Sedemdesetletnica Mihe Vošnjaka. Dne 18. septembra je slavil Miha Vošnjak, oče slovenskega posojilništva, stvaritelj narodno-gospodarske organizacije, svojo sedemdesetletnico. Njegovo ime je za večno združeno z novodobnim gospodarskim preporodom slovenskega naroda. Rojen je bil 18. septembra l. 1837 v Šošanju. L. 1884 je ustanovil Posojilnico v Celju, in tekom treh let še 14 raznih denarnih zavodov po Slovenskem. Pozneje je osnoval „Zvezo slov. posojilnic v Celju“, Južnoštajersko hranilnico itd. Bil je nekaj časa tudi deželni in državni poslanec štajerski.

Volitve v ptujski okrajni zastop se vrše v kratkem. Imenik volilcev je že sestavljen. Slovenci lahko zmagajo, ako volijo vsi neustraheno. Ptujski okrajni zastop je pri zadnjih volitvah prešel v nemčurske roke, največ radi slovenske malomarnosti.

Proti nemškemu šolstvu na slovenskem Štajarskem! Največja nevarnost proti slovenskemu življu na Štajarskem po nemških ljudskih šolah, ki se ustanavljajo kar zaporedoma sredi slovenskega prebivalstva. Liki gobe črez noč rastejo na Spod. Štajerju ponemčevalnice. Nemški „Schulverein“ dela tozadevno z uprav. elementarno silo. Treba le par našim „Nemcem“ temu društvu namigniti, pa že z darežljivo roko razsiplje denar v ponemčevalne namene. Glej v

gnalo v domovino. Ljudje naj izvedó, da je pregnanec, da se ne sme nikdar več vrniti domov... Pobrali bodo kamenje in ga metali nanj; zgrudil se bo pod težko grobljo in nikoli več vstal... Navda ga hipoma strah, in z naglimi koraki odhiti naprej.

Pride do cerkve in sreča tu dolgo procesijo. Ljudje grede tiho mimo njega, in nihče se ne ozre nanj. Zadnjega spozna natančno; to je Racek, ki drži velik molek v roki. Potegne ga za sukno in ga vpraša:

„Ti, Racek, kaj pa pomeni ta procesija?“

Strmeč ga pogleda Racek in mu odvrne: „Dolnikov Janez se je pregrešil. Kvartal je in pobil Dostalovega Petra, da se je naredila velika mlaka, napolnjena do vrha s krvjo... Zdaj ga peljemo na Mali rut in ga vržemo v prepad... Ti si gotovo tujec, da ne veš tega?“

Janez se začudi in obstane od samega začudenja. „Dolnikovega Janeza peljete, praviš? Vi ste vsi znoreli... Saj sem jaz Dolnikov Janez.“

Racek ga premeri od nog do glave in reče zaničljivo: „Ti si tujec in si zaznamovan. Kajti za tabo se delajo plamenčki... Stopi tri korake nazaj, da me ne omadežuješ.“

tem oziru v novejšem času: Gaberje pri Celju, Slovensko Bistrico, Hrastnik! Če pomislimo, kako naše priprosto ljudstvo po nemščini hrepeni, in da nasprotniki gledajo na to, da otroke, ki obiskujejo nemško šolo, kolikortoliko oskrbe z vsem potrebnim, celo z obleko, potem je pač razvidno, da se raznarodovanje pri nas lahko in hitro vrši, to pa tembolj, ker temu žalostnemu dejstvu nasproti mi ne storimo skoro ničesar. — Sedaj, ko nas ob veselem preobratu, ki se je izvršil pri naši Ciril-Metodovi družbi, navdaja najboljša upanje, da bo ta družba posvetila tudi našim v narodnem oziru tako nevarno izpostavljenim krajem na Spodnjem Štajerskem večjo pozornost nego doslej, se bodo pač morale Ciril-Metodove podružnice poprijeti čilega in vstrajnega dela ter neumorno pričeti resno agitacijo v pridobivanje denarnih sredstev, zakaj le z gmotno dobro podprtim delom bomo mogli kaj uspešnega doseči napram bogatemu nasprotniku. S tem, da ustanovimo kje kak otroški vrtec ali pa da podpremo šolske sestre pri njih predvsem nabožnem delu, ne rešimo našega rodu narodne smrti. Vsak resničen narodnjak stori toraj svojo dolžnost ter reši, kar se še dá rešiti.

Branirod.

Slovensko gledališče v Mariboru. „Slovenska čitalnica“ in pa „Bralno in pevsko društvo Maribor“ pričeneta to gledališko sezono s štiridejanko „Zaklad“, ki se bo igrala dne 22. t. m. Igra je izvirno slovenska in njena vsebina povzeta iz kmetskega življenja.

Otroški vrtec v Gabrijah pri Celju se je otvoril v ponedeljek dne 16. septembra t. l. Naj bi bil ta zavod v kar največji blagor slovenski mladeži.

Občinski odbor v Trbovljah je določil v seji dne 13. t. m. družbi sv. Cirila in Metoda 100 K in sicer v podporo za ustanovitev drugega razreda otroškega vrta na Hrastniku.

Koroško.

Slovensko šolstvo na Koroškem.

Umljivo je, da je brez slovenskih učiteljev bistvena sprememba sedanjih šolskih razmer na Koroškem nemogoča. — Tega niso uvaževali do zadnjega časa slovenski politiki. Skrbeli niso za naraščaj slovenskih učiteljev in vrh tega so s svojo, šoli sovražno politiko marsikaterega, prej narodnega učitelja pregnali v nasprotni tabor.

Da bi le slovenska javnost prišla do spoznanja o važnosti učiteljskega vprašanja na obmejnih krajih. En sam učitelj, najsi je tudi na utrakvistični, t. j. nemški šoli, za narodno vzgojo mladine lahko več stori nego kaka večrazredna samostanska šola s slovenskim učnim jezikom. Danes imamo na Koroškem kakih deset narodno zavednih učiteljev, in sicer so to samo mladi možje.

Slovenski učitelj — novinec ima danes dosti lažje stališče, nego ga je imel doslej, ker

Racek se obrne od njega, in njegove ustnice se jamejo spet premikati v tihi molitvi. Janez pa gre tri korake za njim in se čudi neprenehoma. Priidejo do dolgega, lesenega mostu, ki pelje čez Pišenco, in prvi ljudje se pomikajo že po stezi navkreber na Mali rut. In tedaj zapazi Janez v sredi med drugimi človeka, ki stopa počasi naprej; na rokah in nogah je uklenjen in glavo ima sklonjeno globoko na prsi. Bled je kakor smrt in se opoteka . . . Janez odpre široko svoje oči in spozna v tistem človeku samega sebe.

„Stojte!“ zavpije in se hoče preriniti naprej. A Racek se obrne nazaj in ga udari s pestjo po glavi.

„Tri korake nazaj!“ zavrešči in ga sune nazaj . . . In Janez sklone glavo in gre tiho in mirno za Rackom. Čuti, kako šumi za njegovimi stopinjami in se delajo majhni, rdeči plamenčki, toda ozreti se ne upa. Stopa navkreber, procesija mu gine izpred oči, pride na majhno planoto in pred sabo zagleda Mali rut. Hoče naprej v sredo, kjer vidi samega sebe uklenjenega; a Racek ga prime od zadaj za vrat in ga vrže nazaj.

ima zaslonbo, in ni se toliko bati, da se potuji, ako je količkaj značajan. Zato pa mora biti naloga vseh narodnih činiteljev, da skrbe za narodni naraščaj učiteljski, in da z gmotnimi podporami omogočijo čim večjemu številu dijakov obiskovati učiteljske. V doglednem času bi lahko imeli lepo število narodnih učiteljev in s tem bi se šele pričel pravi narodni preporod koroških Slovencev.

Resnica je, da so v zadnjih letih začeli vodilni slovenski krogi uvidevati važnost in potrebo slovenskega učiteljskega naraščaja in so v ta namen ustanovili podporno društvo za učiteljske „Učiteljski dom“. Pri vsej požrtvovalnosti koroških rodoljubov vendar sredstva tega društva ne zadostujejo. Žal, da je društveno vodstvo popolnoma klerikalno ter si v prvi vrsti prizadeva vzgojiti dijake v slepe klerikalne privržence.

Ker so torej naše lastne moči preslabe, moramo zahtevati od izvenkoroških Slovencev, da nam v našem boju za obstanek čim izdatneje priskočijo na pomoč. V prvi vrsti je v to poklicana naša šolska družba, ki je hkrati edino vseslovensko obrambno društvo.

Nečuvno izzivanje moramo imenovati to, kar si je predsednik graškega nadsodišča, Pitreich, dovolil. Znano je, kako krvavo je potreba na Koroškem po slovenskih in jezikovno mešanih krajih uradnikov, ki so obeh deželnih jezikov zmožni. Potegujemo se za ravnopravnost slovenskega jezika na sodnih in drugih uradih, a odgovarjajo nam, da je uradovanje v slovenskem jeziku nemogoče, ker manjka slovenščine zmožnih uradnikov. Ko se potegujejo slovenski uradniki iz Kranjske ali Štajerske za službe na Koroškem, se jih z vsemi štirimi branijo in rajši po čisto nemških krajih nastavljajo, kakor da bi jih poslali uradovat med koroške Slovence. Še domačini Korošci ne najdejo kruha doma, ako so Slovenci. Le tistim, ki svoj značaj in svoje prepričanje zatiralcem svojega tepanega naroda prodajo in postanejo poturice, svit sreče v Korotanu sije. Ni še dolgo, kar so z vsemi mogočimi sredstvi koroškega rojaka, sodnega adjunkta dr. Kušaja spravili iz Koroške, a zdaj mu sledi po isti poti avskultant dr. Ilavnik, ki je bil nenadoma prestavljen v čisto nemški Voitsberg na Štajerskem. V strup bi moral pomočiti pero, ako bi hotel primerno ožigosati to početje višjesodnega predsednika Pitreicha, zakaj hudičevo je tako delo, ki od zgoraj doli povzroča vedno nove konflikte in zdražbe, mesto da bi pametno in pravično skušali polagoma odpraviti stare krivice in zamašiti vir nezadovoljnosti in nezaupnosti, ki prešinja koroške Slovence napram avstrijski birokraciji. Ta udarec je tem občutnejši, ker je itak strašno pomanjkanje slovenščine zmožnih avskultantov — na deželnem in okrajnem sodišču v Celovcu sta vsega skupaj še dva — in ker je za nemške avskultante dovolj prostora v deželi, kajti po sodiščih v slovenskih in mešanih krajih (Beljak,

„Prosim te za božjo voljo, Racek, pusti me!“ — In Janez sklone prosee svoje roke in poklekne pred njim na tla.

„Zaznamovan si . . . Rdeči plamenčki se delajo za tabo,“ mu odgovarja Racek in stoji široko razkoračen pred njim. Janez vstane in mu gleda preko ramen tja na trato; vidi tam svojega očeta, ki je ravno dvignil svojo desnico, in zasliši tudi njegov glas.

„Gorjé kvartopircem,“ govori tam oče pred uklenjenim človekom. „Njihova pota so zaznamovana, in poguba hodi pred njimi . . . Gorjé jim!“

Janez se strese in zagleda Racka, ki je stopil pred jetnika in zgrabil ubogega človeka krog pasa. Dvigne ga in ga hoče vreči v prepad.

„Stojte!“ zavpije Janez in dvigne roko. In tedaj se razgubi vse ljudstvo, in sam ostane na hribu. Truden je in sede na trato, da se odpočije. Pogleda na vas pod sabo, na zelene vrtove kraj Pišence; vse okrog cvete v pomladnem cvetu, in solnce zahaja . . . In tedaj zagleda tam na produ svojo mater; oči ima uprte v njega, in njene roke so razprostrte, kot bi ga hotele objeti.

Velikovec) so nastavljeni nemški avskultantje, samo Slovenec mora iz dežele v čisto nemški kraj. Vidi se, da v Gradcu ne odločuje pamet, ampak nemški šovinizem.

Spodnji Dravograd. Ker je prišla pri zadnjih volitvah ta občina v slovenske roke, si prizadevajo nemčurji na vso moč, da se občina razdeli in se slovenska okolica odtrga od trga. Prejšnji nemško-liberalni občinski zastop je seveda z veliko večino sprejel predlog, a novizvoljeni odbor je v seji dne 14. aprila t. t. ugovarjal omenjenemu sklepu. Trezno misleči tržani, posebno obrtniki in trgovci, uvidevajo, da je najbolje s slovenskimi kmeti živeti mirno in složno v eni občini.

Ljudska knjižnica. Dne 25. avgusta t. l. je akad. društvo „Gorotan“ ustanovilo v Srejah javno ljudsko knjižnico. Sreje leže ob skrajni narodni meji, zato je knjižnica velevažnega pomena za ohranitev slovenskega življa. V kratkem osnujejo drugo knjižnico v okolici Vrbskega jezera, ker so kraji okrog njega radi letoviščarjev v veliki nevarnosti, da se v kratkem času potujčijo.

Nova ljudska knjižnica. „Prosveta“ je ustanovila na Muti javno ljudsko knjižnico, katero oskrbuje trgovec g. Keček. Knjižnica je res vzorno urejena. To je v področju delokroga podravske podružnice „Prosvete“ doslej osma knjižnica. Šteje 60 knjig, darovala jo je ljubljanska „Prosveta“.

Primorsko.

Istrski deželni zbor se je sešel dne 19. t. m. v Kopru po dolgem premoru, zakaj zadnjič je zboroval l. 1905., ko so ga Italijani s svojim nasilnim in krivičnim postopanjem proti Hrvatom in Slovincem, ki so zahtevali ravnopravnost svojega jezika, razbili. To zasedanje bode pa le kratko, ker bo jeseni deželni zbor razpuščen in bodo razpisane nove volitve. Vlada je sklicala deželni zbor samo na izrecno željo Italijanov, in ker so obljubili, da bo vlada na hrvatske in slovenske interpelacije v dotičnih jezikih odgovarjala.

Slovenska šola v Trstu. Na nedeljskem protestnem shodu je dr. Rybař omenil glede slovenske šole v Trstu, da je vlada res obljubila, da prevzame država slovensko šolo pri Sv. Jakobu v svojo oskrbo. Ali ne veruje, dokler ne bo videl državnih učiteljev na tej šoli. Vlada ima tudi ozire radi soc. demokratičnih državnih poslancev iz Trsta!

Slovinci v Trstu. V nedeljo se je vršil krasno uspeli protestni shod „Narodne delavske organizacije“ proti nakani socialne demokracije, da bi uvedla legitimacijske liste za sprejem na delo. Shoda se je udeležilo nad 1500 slovenskih narodnih delavcev. V sprejeti resoluciji ugovarjajo zborovalci proti nameravanemu uvedanju legitimacijskih listkov (tresser) pri delu s strani tržaške soc. demokracije, kar bi služilo samo pojačenju soc. demokracije, a bi oslabilo našo

„Pridite, mati, k meni, kajti nesrečen sem in zapuščen,“ zavpije tja doli. In tedaj se premakne mati, Janez čuti, da mu nekaj govori; toda čuje le rahel šepet:

„Ne morem, Janez. Omagala sem v skrbeh in v žalosti zaradi tebe. Opešale so mi noge in izginile moči zaradi tebe . . . Šla bi, ker se te izogibajo vsi in te sovražijo — šla bi, da bi te tolažila, Janez.“

In Janez hoče vstati, da pohiti v dolino, a ne more premakniti nog. Na čelu ga peče kot živ ogenj — oj, tam je tisto znamenje, zaradi katerega ga sovražijo vsi ljudje. Veliko je in se vidi že iz daljave . . . Pregnan je in zdaj se mora potikati po samotnih krajih in bežati pred ljudmi. —

In zopet je zagledal tam doli na mostu procesijo. Bilo je vse črno ljudi, in na čelu jim gre Racek. Vijejo se navkreber in se mu bližajo . . . Janez dvigne oči proti nebu; in glej, tam se zasveti zvezda, utrga se od neba in plava proti njemu. To ni zvezda, to je njegova sestra Franica. Obraz ji je svetel, in svetniški venec se ji blesti v mehkih, plavih lasih. Prime ga za tresočo roko in mu reče:

Narodno organizacijo. — Nadalje so tudi protestirali proti nezmožnosti in malomarnosti tržaškega magistrata, ki ne poskrbi, da bi prenehala draginja v mestu, da se ne bi kruh zmirom dražil. — Shod se je popolnoma mirno izvršil. Le zvečer je prišel memo „Narodnega doma“ soc. demokratični drž. poslanec Seabar ves pijan ter začel kričati „Dol s ščavi!“ Pijanega državnega poslanca je morala policija spraviti proč.

Kranjsko.

Kranjski klerikalizem rodi zadnji čas čedne sadove; pokazal se ni samo skrajno sovražnega vsakemu napredku, ampak tudi sploh narodnemu gibanju in razvoju Slovencev na kateremsibodi polju, ako je pri tem tangirana narodno-napredna stranka. Znano je klerikalno hujskanje zoper slovenskega notarja Hudovernika, in znano je tudi dovolj, kako „Slovenec“ ali „Domoljub“ ščujeta zoper ljubljanske slov. trgovce, ki so povečini naprednega mišljenja, v korist nemških trgovcev, ki so naši narodni nasprotniki. Zadnje dejstvo naših klerikalcev prav nič ne moti, ker jim je dobro vsako sredstvo, samo da pridejo do cilja, do absolutne moči na Kranjskem. V ta namen se vežejo z Nemci, da se čim lažje in vspešneje bore zoper slovenski napredek. — Na I. državni gimnaziji, ki je osirotela brez ravnatelja, vodi ravnateljske posle prof. Stritof, in ker so klerikalci zaslislali, da bi utegnil Stritof postati ravnatelj, so takoj zahrumeli za njim in „Slovenec“ je pisal, da ne sme biti ravnatelj, ker je naprednega mišljenja. Seveda ni značajnega profesorja na Slovenskem, ki bi ne bil po svojem prepričanju narodnjak, drugi so vsi klerikalni kruhoborci in lakaji pozlačenega malika, zato če se bo zgodilo po klerikalni želji, bo zasedel mesto ravnatelja na I. drž. gimnaziji kak vladni lizun, ali pa celo renegat, saj je znano, da „Slovenec“, čeprav ne naravnost, zagovarja kandidaturo dr. Šorna, in navaja vodo na njegov mlin, dasi o značaju dr. Šornovem ni možno govoriti, samo to je znano, da je klerikalec in nemškutar. Z eno besedo, slovenski klerikalci se kažejo čimdalje bolj kot direktne brezdomovince, ki jim je narodnost paganstvo, ki hočejo žrtvovati koristi in napredek slovenskega naroda strankarskim, sebičnim težnjam.

Ljubljana nima šol. Začetek šolskega leta je v Ljubljani pokazal, da je nujno potreba več slovenskih ljudskih šol, vse šole so prenapolnjene, in posledica tega je, da je letos ne navadno mnogo slovenskih otrok vstopilo v nemške šole, posebno v šulferajnsko, kjer so bili seveda sprejeti z odprtimi rokami. Ravno tako je v Šiški vse polno slovenskih otrok v šulferajnski šoli. — In zdaj poročajo, da namerava „Schulverein“ ustanoviti še eno ljudsko šolo in sicer za Novi Udmat, Moste in Selo, ker tam v obližju ni nobene šole, nova šent-peterska šola pa je skrajno nesrečno postavljena daleč iz mesta sredi polja, kamor otroci pozimi ne morejo v šolo. — Potreba je, da mesto na-

jame posojilo za zgradbo dveh novih šol. Kako pomanjkanje zadostnih šolskih prostorov vlada v Ljubljani, dokazuje tudi dejstvo, da so na dekliški šoli pri sv. Jakobu morali letos odkloniti nad 200 deklic. Po nesrečnem občinskem redu je mestna občina glede posojila vezana na deželni zbor, česar ni niti pri kmečkih občinah.

Ljubljanski klerikalci bi radi, kot se govori, ustanovili svojo glasbeno šolo enako „Glasbeni Matici“, ki bi tudi prirejala koncerte. Ta misel se jim je porodila iz želje po maščevanju, ker na zadnjem občnem zboru ni bil izvoljen noben njihov pristaš v odbor.

Glede gimnazijskega ravnateljskega vprašanja. v katero se je zlobno in na izdajalski način vtaknil „Slovenec“ ter protestiral proti event. imenovanju Štritofovemu, na katero pa nikdo mislil ni, je minuli teden prinesla „N. Fr. Presse“ dopis, v katerem pravi, da se s Slovenci sploh govoriti ne more. Ako nam vlada hoče dati nemškega ravnatelja, kričimo, ako nam hoče dati slovenskega ravnatelja, pa zopet protestiramo. Gotovo je, da je postalo vprašanje, kdo bo prihodnji ravnatelj, jako zamotano in težavno, in baš po zaslugi klerikalcev, ki bodo glavni krivci, ako se zažre germanizacija v ta doslej slovenski srednješolski zavod.

Slovenska gospodarska stranka je imela dne 15. t. m. velik shod v Loškem potoku, udeležilo se ga je do 300 mož iz kočevske zemlje, prišli so celo Hrvatje iz Čabra. Glavni govornik je bil dr. V. Ravnihar, predsedoval je shodu Ivan Rus, posestnik iz Travnika.

Slovensko gledališče. Letošnji repertoar, zlasti dramski, obiluje mnogo zvenečih imen, in če smemo soditi po obljubah, se smemo nadejati zanimive in umetniške sezone. Kakšni bodo igralci, to je drugo vprašanje; zakaj mnogo je novakov, nezmožnih slovenskega govora. Ako je mogoče, naj se otvori sezona z originalnim slovenskim delom, kar je navada na pr. v Zagrebu. S tem bi pokazali, da je naše gledališče v prvi vrsti tu zato, da goji slovensko dramo. Plakate z repertoarjem bi kazalo, da se razpošljejo po deželi, vsaj v bližnja mesta in večje kraje, da se tako vzbudi tudi izven Ljubljane čimvečje zanimanje za gledališče.

Vseslovenski trgovski shod namerava 20. oktobra t. l. prirediti v Ljubljani trgovsko društvo „Merkur“.

Prvi kranjski gostilničarski shod. Zadruga gostilničarjev v Ljubljani je sklicala v obrambo in zboljšanje svojega položaja dne 17. septembra prvi gostil. shod v Ljubljano. Najvažnejša je sklenjena akcija proti pivovarniškem kartelu, o katerem je poročal g. Maček. Z ogorčenostjo je poudarjal, da hočejo kartelirani tovarnarji na umeten način izkoriščati ljubljanske gostilničarje, ki so od leta 1895. izplačali pivovarnarjem 720.000 K. Povedal je, da nameravajo kartelirani pivovarnarji podražiti pivo. Ustanovi naj se lastno združno pivovarno na Gorenjskem od Radovljice do Javornika, kjer je voda taka, da se bo varilo lahko izborno bavarsko pivo. Varilo bi se sprva po 80 000 hl piva na leto. Sprejeta je bila soglasno sledeča

v mladih, cvetočih letih v večnost — umrl je v tujini. In morda ga čaka zdaj doma siva mati, njeno lice je velo in razorano od solza . . . Vendar ga čaka z veseljem upanjem in šteje dneve, ure . . . Morebiti ima kje v daljnem kraju nevesto; mlada je in cvetoča in pričakuje ženina, da se vrne in jo popelje pred oltar. Smehlja se morebiti ravno zdaj v mislih, da stopa zdaj pazdaj velik in močan pred njo . . . Uboga mati, uboga nevesta, ki ne znata, da ni dragega zdaj več! . . .

Strežnica se je zganila, kajti zaslislala je za sabo lahke korake. Ozrla se je in zagledala za sabo tujega človeka, ki jo je vprašal po Dolnikovem Janezu. A še predno mu je odgovorila, je zdrknil Oren na kolena pred posteljo. Spoznal je mrtveca, ki je ležal nem pred njim.

Prišel je bil, da bi povabil prijatelja na ženitnino; ni ga našel na domu, in reklo se mu je, da je že dva tedna v bolnišnici. Hitel je tja, a je prišel prepozno. Janez je ležal pred njim tih in bled, in smrtni mir je počival na njegovem obrazu . . .

(Konec prihodnjic.)

resolucija: Današnji I. splošni kranjski gostilničarski shod sklene: 1.) Izvolitev pomožnega odbora obstoječega iz 12 članov, kateri odbor naj deluje zajedno z odborom zadruga na to, da se strogo premotri in pretresa ta najnovejša akcija pivovarnarjev, da se natanko pazi na to, v koliko bo ta naredba v škodo in v nepravilno gostilničarjev, da vse slučaje zabeleži in pri sejah razmotriva; 2.) ta odbor v zvezi z združnim odborom pa ima tudi nalogo, da v slučaju, ako postanejo razmere med pivovarnarji in gostilničarji težavneje kot doslej, dela med stanovskimi tovariši na to, da se ustanovi velika združna pivovarna.

Družba sv. Cirila in Metoda je izdala umetniško izdelane vsprejemnice za vse redne svoje člane in podpornike. Storila je to radi tega, da se članom preskrbi lep viden znak članstva pri naši družbi. Te vsprejemnice z umetniško sliko sv. Cirila in Metoda je mogoče dati tudi v okvir. Na vsprejemnici je natisnjen tudi izvleček družbenih pravil. Podružnice naj bi naročile večje število teh vsprejemnic, s katerimi naj bi privezali tesneje ude naši družbi. — Družbeni koledar je vže v tisku in in seriatni del bo zaključil svoje nabiralno delovanje s 1. oktobrom. Slovenske tvrdke naj vpoštevajo, da je ta koledar najbolj razširjen in ga je najti v vsaki narodni hiši.

Slovenski trgovsko-obrtni žepni koledar za leto 1908 je izšel. Sodba o tem koledarju je bila lansko leto prav laskava, ker je koledar jako praktičen. Tudi za leto 1908 izišli letnik, ki je izpopolnjen, zasluži priznanje. Koledar prinaša jako popolne poštne, brzojavne, telefonske itd. določbe, zadostujočo razlago kolkovin, kolkovni izvleček, razne v praktičnem trgovskem življenju neobhodno potrebne tabele, kratko ali dobro, za praktično življenje popolnoma zadostujočo razlago menice. Opozorjamo na odstavek: Uzance v svetovni kupčiji. Kdor hoče spoznati vsakokratni tržni položaj, z uspehom zasledovati in umeti gibanje žitnega trga, mora poznati uzance raznih tržišč. Vsem tem bo ta odstavek dobro došel. Omenimo še pokojninski zakon za privatne uslužbence in pa nauk o kalkulaciji. Trgovec, ki ne, ali slabo kalkulira, tudi slabo gospodari. Kalkulacija je tako potrebna kakor kredit in kapital. Ta odstavek je jako na mestu. Vsled tega priporočamo ta koledar, ki stane eno krono, po pošti 20 vin. več. Naroča se pri g. Fran Zelenik, Ljubljana, Rimska cesta 9.

Raznoterosti.

Japonci po vojni. Po rusko-japonski vojni so izpeljali Japonci ogromne preosnove na vojaškem polju. — Letos potrosijo deset milijonov frankov za novo vojaško obleko, ki je popolno praktična. Ničesar ni na uniformah, kar ni neobhodno potrebno. Častniki so oblečeni kot vojaki: isti kroj in ista tkanina. Za vojne se je pokazalo, da imajo japonske puške neznamen pogrešek. Danes so že vse puške popravljenе. Predelano je tudi poljsko topništvo. Ni bilo predolghih razprav. Sklenili so in nemudoma izpeljali. — Začetkom vojne so Japonci imeli dvanajst divizij. Za časa vojne so napravili štiri nove in sedaj zopet dve, a nameravajo postaviti še šest drugih do 1. 1914. Dotakrat bo torej Japan podvojil svojo vojsko. Ljudij ima dosti; sedaj potrebuje vsako leto 120.000 novakov, a na nabor jih pride pol milijona. — Izredni so stroški za armado, ker znašajo sedaj vsako leto do 1914. leta 600 milijonov frankov. Ali niti to ne zadostuje, že letos je dovoljenih 60 milijonov za arzenal v Tokiu, 55 mil. za arzenal v Osaki, a 10 mil. za tvornico tkanin v Seuji, a o teh vsotah ni sledu v proračunu. Morda jih jemlje od onih 500 milijonov, ki so ostali od odškodnine kitajske vojne. — Japan je že popravil, oborožil in uvrstil v aktivno eskvadro vse ruske ladje, zarobljene v Port Arturju, Čemulpu in Čušimi, vseh skupaj je 13 velikih ladij. A sedaj zgradi zopet nove, ki morajo biti gotove do 1. 1914, in v ta namen mu treba 800 milijonov frankov. Samo v 16 mesecih je porinil v morje dve oklopnici od 19000 tonelat, najpopolnejega tipa, a zdaj na-

„Janez, vsi te zaničujejo; a jaz sem molila za tebe, in Bog ti je odpustil . . . Glej, odpadle ti bodo verige, ki te tišče zdaj, in prost in svoboden se dvigneš za mano, ker si me ljubil resnično.“

In začutil je Janez mir na čelu; ugasnilo je tisto žgoče znamenje, in noge so mu bile spet lahke. Vstal je, da bi objel sestro; a dvignila se je bila in se svetila tam gori na nebu kot zvezda.

„Franca,“ je zaklical Janez in strmел v nebo — —

Bolnik na postelji je zastokal komaj slišno in odprl malce svoje oči. Strežnica se je sklonila nad njim in mu obrisala pot raz čelo. Bil je že svetel dan. Solnce je bilo posijalo po dolgem času spet enkrat v sobo; zatrepotali so žarki tam na tleh in narisali svetel čveterokot. Bolnik je zaprl spet oči, stresel se je nalahko in potem je bil miren in tih . . .

„Mrtev,“ je zašepetala strežnica, in solza ji je stopila v oči. Sedla je za nekaj trenutkov nazaj na stol in se zamislila . . . Stopil je človek

daljuje gradnjo z enako brzino. — Japan je še pred nekoliko leti naročal svoje ladje iz Evrope, danes zgradi sam celo ladjo, od topov do vrvi. Uvažajo samo Kruppovo jeklo za oklope. Odstranil je z ladij vsak nakit, vsak luksus. Izdeluje gole vojne stroje, na katerih ni ničesar, kar ni absolutno enostavno. Tudi tukaj, kakor na vojaških uniformah niso mislili na nič drugega, kakor na bitko. Ono, kar ne služi brambi in napadu, stran z njim! Radi te enostavnosti in vzorne organizacije dela prihrani Japan tretjino stroškov. Njegovih 800 milijonov velja več od milijarde. — Poleg mornarice in vojske Japan ne zanemarija niti železnic, ki imajo v slučaju vojne najvažnejšo ulogo. Vzela je vse v svojo direktno upravo in čez osem let bo imel Japan tretjino žel. prog več nego danes. Jasno je, da se za tem vojnim programom Japana skriva tudi političen program. A kateri? Japan je urejal svoje priprave vedno napram cilju, ki ga je hotel doseči. Organizoval se je, da potolče Kitajsko in ko je bil gotov, jo je potolkel. Nato je organizoval vso moč, da potolče Rusijo, sklenil je, da konča svoje oboroževanje v desetih letih, in točno, ko je pretekel ta čas, je začel ona pogajanja z Rusi, ki so morala pripeljati do zadnje vojne. Sedaj razvija tretji program, obsežnejši od vseh, z nenavadno hitrico. Zakaj? Za koga? Določeni rok je do l. 1914. Leto kasneje, torej l. 1915, mine drugi obvezni dogovor z Anglijo. L. 1915 bode otvorjen Panamski prekop, ki bo vezal Atlantsko s Tihim morjem. Potemtakem bo l. 1915. usodepolno leto! Kaj namerava Japan? Mislijo, da hoče vdariti na Ameriko, da misli na vojno z Združenimi državami, da se polasti Filipinskih otokov. Ali morda pa misli Japan na kitajsko bodočnost? Na Kitajskem je na obzoru nova revolucija. Pekingski cesarski dvor je nekaj časa omahoval med napredno in nazadnjaško strujo, a zdaj se je podal popolnoma poslednji. Japoncem se ni posrečilo, da bi postali učitelji kitajske vlade, pa zdaj hujskajo narod. V svoje šole vzprejemajo na tisoče in tisoče kitajskih učencev in netijo nekaj, kar je zelo podobno ustaji. Japan oborožuje kitajski narod, poplavlja Kino s puškami in kartečami. In tuintam že dviga revolucija svojo ognjeno glavo, vstajajo protidinastične stranke. Vse vre in kipi, nekdo želi boj, da se vrne nazaj, drugi hoče naprej. To je neznosljivost vsakega naroda v prehodni dobi, ono burno vsplamtevanje želj in ciljev, ki nastane, kadar gospod začne slabeti, hirati, moč razpadati. Japan piha v ta ogenj. — Smrt stare cesarice-vdove bode začetek požara, in Japonci se na to pripravljajo, hočejo biti dosti močni, da zagospodarijo. Japan bo udušil revolucijo v imenu civilizacije, zato jo podžiga. Japan hoče preurediti Kino na svoj način. Ni jo mogel preosnovati, sedaj jo ruši, da jo more zopet sestaviti. In bogzna, katero dinastijo bo postavil na prestol „nebeškega sina.“

PFAFF šivalni stroji
so najboljši

za družinsko uporabo. Šivajo, krpajo in vezejo. Neprekosljivi za obrtne namene, šivajo naprej in nazaj. **! Krogljasto ležišče !**
Glavni zastopnik
Fr. Tschinkel
Ljubljana • Kočevje
Mestni trg 9. v gradu. 56

Žene!

Ako trpite na zastajanju krvi ali na podobnih bolezni, pišite pod naslovom: **P. Ziervas, Kalk 245 pr-Köln ob Renu.**

Nekaj izmed več sto zahvalnih pisem:

Gospa B. v W. piše: „Najtoplejša zahvala, Vaše sredstvo je učinkovalo že po 5 dneh.“

Gospa L. v M. piše: „Vaše izvrstno sredstvo bom vsakomur priporočala. ga meni ne sme nikdar zmanjkati.“

Arhitekt S. v M. piše: „Za izvrstno in točno postrežbo moji ženi se Vam iskreno zahvaljujem. Učinek se je pokazal že po 3 dnevni vporabi popolnoma in vse se je izvršilo brez bolečin.“

Proti vposlatvi 1 marke (K 1-20, tudi v znamkah) razpošiljam knjigo: „Motenje perijode“ (Die Störungen der Periode) od dr. med. Lewis. Prospekt zastoj, poštnino je plačati.

Tiskarna knjig in umetnin
A. Slatnar v Kamniku
se priporoča za vsakovrstna v njeno stroko spajajoča naročila. Izvršitev lična. Cene zmerne.

C. in kr. dvorni založnik Papežev dvorni založnik
lekarnar Piccoli Ljubljana
Dunajska cesta (lekarna pri angelju)
opetovano odlikovan, priporoča nastopne preizkušene izdelke:

Malinov sirup, najskrbneje prirejen iz aromatiških gorskih malin, je izredno čist izdelek, neprekosljive kakovosti, pomešan z vodo da prijetno in žejo gasečo pijačo. Steklenica 1 kg sterilizirana, velja K 1-50, 1/2 kg steklenica K — 90, poštni zavoj, netto 3 kg, franko za vojnina in poštnina K 5-60. Razpošilja se tudi v sodčkih po 10, 20, 40 in več kg.

Železnato vino vsebuje za slabokrvne in nerodne osebe, blede in slabotne otroke lahko prebavljiv želez. izdelek. 1/2 lit. stekl. 2 K.

Tinktura za želodec je želod. krepi. pilno. tek vzbujajoče, prebavo in odprtje telesa pospešujoče sredstvo. 1 st. 20 v.

Naročila se točno izvrše proti povzetju.

„BIBE“
brezalkoholna pijača iz sadnega soka. Pomešana z vodo da prijetno, žejo gasečo ter redilno in za prebavne organe zdravo pijačo. Steklenica 1 K.

Pozor, gospodje in gospodične!

V svoji lekarniški praksi, ki jo izvršujem že več nego 30 let, se mi je posrečilo iznajti najboljše sredstvo za rast las in proti njih izpadanju **KAPILOR št. 2**. Povzročila da postanejo lasje dolgi in gosti, odstranja prah in vsako kožno bolezen na glavi. Naročila naj bi si ga vsaka družina. Imam premnogo zahvalnic in priznanic. Stane poštnine prosto na vsako pošto 1 lonček 3 K 60 h, 2 lončka 5 K. Naroča naj se samo od mene pod naslovom

Peter Jurišič

lekarnar v Pakracu št. 68 v Slavoniji.

Brezskrbno
družinsko srečo garantira najvažnejša knjiga o preoblagodarjenju z otroci. Z nad tisoč zahval. pismi pošilja diskretno proti 90 v. v avstr. poštinih znamkah ga. A. Kaupa, Berlin S. W. 296 Lindenstrasse. 50.

Pozornost vzbujajoča novost!

Poceni!

Na vsako sprehodno palico se lahko natakne

Praktično!

1 komad samo 2 K,
3 komadi 5 K 50 v.

Daljnogled — 50 kratno povečanje.

Pošilja po povzetju: Henrik Weiss, Dunaj, XIV./3, Sechshausstrasse 5/23. Naročite takoj to Vas bo razveselilo!

Anton Müller, vinotržec, Domžale
(Kranjsko)
Priporoča izborno zalogo vsakovrstnih novih in starih vin v sodih in steklenicah

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice
registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ustanovljena leta 1882 v Ljubljani Ustanovljena leta 1882

Podrejena skoncaciji „Zadružne zveze“ v Celju

na Dunajski cesti št. 18, na vogalu Dalmatinovih ulic
obrestuje hranilne vloge po

Poštno-hraniln. urada št. 828.406. **4 1/2 %** Telefon št. 185.

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure od 8. do 12. in od 3. do 4. ure popoldne.
Hranilne vloge sprejemajo se tudi po pošti in potom hranilničnega urada.

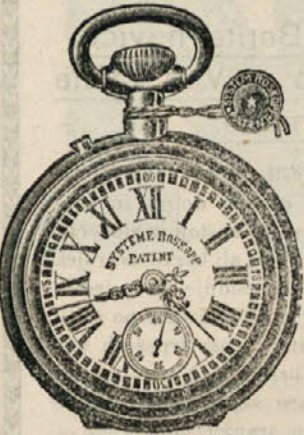
Stanje hranilnih vlog **K 11,060.929-20** Upravno premoženje kmetske posojilnice 31. dec. 1906 **K 11,325.728-62.** Denarni promet **K 50,486.935-14**

Varnost hranilnih vlog je tudi zjamčena po zadružnikih.
Posojuje na zemljišča po 5 1/4 % z 1 1/2 % na amortizacijo ali pa po 5 1/4 % brez amortizacije; na menice po 6 %. Posojilnica pa sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga.

Fran Čuden

v Ljubljani v Prešernovih ulicah

- Urar -

Delničar tovarniške družbe „UNION“ za izdelovanje najboljših ur v Švici

Trgovec z zlatino in srebrnino. Eksport.

Ceniki zastoj in poštne prosti.

Kot zanesljivo uro priporočam posebno „Union“.

Schneider & Verovšek

Trgovina z železnino in stroji na debelo in na drobno.

Ljubljana, Dunajska cesta 16

priporoča se za dobavo železnine vse vrste, zlasti: orodje, stroje in motorje za rokodelce, okove vse vrste za stavbe in pohištvo, traverze, cement itd. Opozarjava na hitro in točno postrežbo! Nizke cene!

Zlate svetlinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najbolj. kosm. zobocistilno sredstvo!

SEYDLIN

Izdelovatelj
O. Seydl

Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

Jos. Rojina v Ljubljani

v Šelenburgovih ulicah št. 5

priporoča

elegantne obleke po meri

~ iz pristnega angleškega blaga. ~

Priporoča svojo zalogo izgotovljenih oblek, plaščev iz tirol. nepremočljivega lodna. Najsolid. postrežba.

Anton Turk

knjigovez in založnik v Ljubljani na Dunajski cesti

priporoča:

Kubična knjiga

ali hitri računar za trgovce z lesom (na staro mero) K 3-20, s poštino 10 v. več.

Kubična računica

(II. natis) cena 1 K, po pošti 10 v. več.

Nova kubična knjiga

ali hitri računar za trgovce z lesom, po novi decimalni ali meterski meri. V plitno vezana 5 K, po pošti 20 vin. več.

Veronika Henda

Ljubljana, Dunajska cesta 20

Zaloga papirja, pisalnih in risalnih potrebščin

Glavna zaloga

Jos. Petričevih zvezkov

Oglejte si — največjo zalogo **poljedelskih strojev**, slamoreznic, čistilnic, mlatilnic, gepelnov in preš za grozdje in sadje, štedilnikov, peči, železnih nagrobnih križev itd. pri

FR. STUPICA V LJUBLJANI

na Marije Terezije cesti št. 1 in na Valvazorjevem trgu 6, nasproti Križanske cerkve.

Raynotam zamoreto kupiti vsak čas po najnižjih cenah traverze, železniške šine, cement in vse druge stavbne potrebščine, razno orodje, sesalke za vodo, vino in gnojnice, vseh vrst tehtnice in uteži in vse druge v železninsko stroko spadajoče predmete.

Velika zaloga zlatih in srebnih žepnih ur, stenskih ur, vsakovrstnih optičnih predmetov. Zlatnine in srebrnine. ~ Cene nizke.

Govorniki zastoj in franko.

Fr. P. Zajec, Ljubljana, Stari trg

Julija Štor

v Prešernovih ulicah št. 5, poleg Mestne huanilnice

Največja zaloga

moških, ženskih in otročjih čevljev

iz najboljših tovarn, domačih in tujih.

Turistom priporoča pristne gojserske gorske čevlje

Zmerne cene.

Solidna postrežba.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice

Največja izbira izgotovljene obleke za gospode, dame in otroke.

Drogerija ANTON KANC

Ljubljana, Židovske ulice 1.

priporoča: drogve, kemikalije, ustne vode in zobni prašek; redilne in posipalne moke za otroke, dišave, toaletne predmete, fotografske aparate in potrebščine, obvezila sredstva za desinfekcijo, pase in vosek za, tla, čaj, rum, konjak, mineralne vode in soli za kopel. Zaloga karbida.

Oblastveno koncesijonirana prodaja strupov.

Kupuje vsakovrstna zelišča (rože) semena, korenine, cvetje, lubje itd.

Priporočajte povsod

„Naš List“

MARIBOR • Karčovin 138

IVAN LAMPRECHT ML.

Zavod svetlobnega slikateljstva in tovarna teh potrebščin se priporoča za

izdelovanje slik in vseh **fotografskih potrebščin** mogočih

posebno se opozarja na svetlobno občutljive plošče v korist družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Najboljše delo, delu primerna cena!

Svoji k svojim!

Zahtevajte cenik!

Zakonito zavarovano.

Vsako ponarejanje kaznjivo.

Allein echter Balsam aus der Schutzengel-Apothek des A. Thierry in Pregrada bei Reibitz-Sauerbrunn.

Edino pravi je le **Thierry-jev balzam**

z zeleno znamko z nuno. 12 malih ali 6 dvojnatih steklenic ali 1 velika posebna steklenica s patent. zamaškom K 5.—

Thierry-jevo centifolijsko mazilo

za vse še tako zastarane rane, vnetja, poškodbe itd. 2 lončka K 3.60.

Razpošilja le proti predplačilu ali po povzetju.

Obe ti dve domači sredstvi sta kot najboljši splošno znani in svetovno slavni.

Naročila je nasloviti na

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogoški Slatini.

Dobiva se skoro v vseh lekarnah. Brošure s tisoči zahvalnih pisem zastoj in franko.

Steckenpferd-Lilijino mlečno milo

Bergmann-a & Co., Graždane in Dečin ob Labi

je in ostane glasom vsak dan dohajajočih priznalic najvspešnejše izmed vseh medicinalnih mil zoper pege, kakor tudi v dosegu in ohranitev nežne, mehke kože in rožne polti. Na prodaj komad po 80 vinarjev v vseh lekarnah, drogerijah, trgovinah s parfumerijami in milom in v brivnicah.

Kdor si hoče napraviti dobro domačo pijačo ali podaljšati svojo zalogo, naj se obrne zaupno na tvrdko:

C. F. Schubert, Gradec, Murplatz 10.

Le „Zvezdna cikorija“

iz Prve jugoslovanske tovarne za kavine surogate v Ljubljani

je pravi slovenski izdelek!

Modna trgovina Pavel Magdič, Ljubljana, Prešernove ulice 7.

Priporoča:

Svilnato blago, baržuni, pliši in tenčice.
Čipkasto blago, pajčolani, čipkasti ovratniki, čipke, vložki, svilnate vezanine.

Jabots, Fichus, damski ovratniki in kravate.

Svilnati in baržunasti trakovi, Pozamenterija, portje in žnore, resice, krepince in žnore za tapetnike.

☛ **Krepi in flori za žalovanje.** ☛

Zlate in srebrne resice, čipke in žnore.

Serpe iz svile, čipk in volne.

Nogavice za dama, dekleta in otroke.

Jopice, hlače, otročje perilo in odeje za vozičke.

Oprava za novorojenčke, posteljne podloge iz kavčuka.

Sukanec za šivanje, pletenje in vezenje.

Gumbi in različne igle.

Priporoča:

Različne podloge in potrebščine za krojače in šivilje.

Idrijske čipke, vezene čipke in vložki.

Pajčolani za neveste, mirtovi vencji.

Damsko perilo, spodnja krila, predpasniki in kopalne obleke.

Modreci in potrebščine za modrece.

Glave rokavice in rokavice za uniformirance, pletene, letne in zimске rokavice.

Kopalno perilo, dišave, milo in ustna voda.

Krtače za obleko, glavo in zobe.

Razna narodna pletena in vezena ročna dela.

Priporoča:

Srajce za gospode in dečke, spodnje hlače, ovratniki, zapestnice, naprsnike in žepne rute.

Pravo Jagrovo normalno perilo, tricot srajce, jopice in hlače.

Mrežaste in potne jopice, srajce, čepice in pasovi za šport.

Nogavice, naramnice, odeje in blazine za potovanje.

Kravate, gumbi za manšete.

Za lovce: telovniki, nogavice, rokavice, dokolenice.

Ogrevalci za kolena, meča, prsi, hrbet, trebuh in glavo.

Nahrbtniki, ovratni robci.

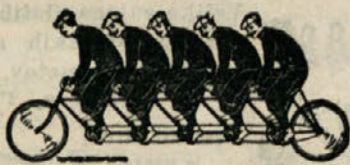
Narodni trakovi in zastave, narodne čepice, torbice in drugi domači narodni izdelki itd.

Gospod! Berite novice, ker so za Vas važne in koristne.

Jaz razpošiljam po povzetju od K 12.50 jedno krasno dobro in moderno opravo, katera obstoji iz sledečih stvari: jedna fina bela ali barvasta srajca št. ? — jedne dobre spodnje hlače, jedna lepa spalna srajca, 1 ovratnik po želji, 1 krasno kravato, 1 par trpežnih nogavic, 1 močno brisalko, 1 izvrstne naramnice, 3 dobre žepne rute, vse v eni škatulji lepo aranžirano.

Razpošiljam z obratno pošto. Kar ne ugaja, vrnem denar nazaj.

„Lira-kolesa“

Najboljši izdelek Najnižje cene

3 letno jamstvo. Pošlje se takoj na poskušnjo. Colnine prosto od avstr. razpošiljalnice. Cenik zastoj. Zastopniki se iščejo.

Rihard Ladewig, Prenzlau

(prov. Brandenburg), poštni predal št. 235.

„Harem“

Pred uporabo.

Po uporabi.

voda za prsa je povsod v porabi pri deklicah in ženah s slabo razvitimi prsi, ali pa pri onih, katere so v otročji postelji izgubile prsa. Tisoče priznalnih pisem o sijajnih uspehih je na razpolago. Cena steklenici z natančnim pojasnilom K 5.—. Razpošilja proti naprej plačilu, ali proti povzetju. Specijalna trrdka za kosmetiko **H. Weiss**, Dunaj, XIV/3. Sechshaus 7.

Pozor gospodje in mladeniči!

V svoji lekarniški praksi, ki je izvršujem že več nego 30 let, se mi je posrečilo iznajti najboljšo sredstvo za rast brk, brade in las, proti izpadanju brk in las in to je **KAPILOR št. 1**. On deluje, da lasje in brke postanejo gosti in dolgi, odstranjujejo prhljaj in vsako drugo kožno bolezen glave. — Naroči naj si ga vsaka družina. Imam mnogo priznalnic in zahvalnic. — Stane franko na vsako pošto 1 lonček 3 K 60 h, 2 lončka 5 K. — Naročajte samo pri meni pod naslovom

34

Peter Jurišič

lekarnar v Pakracu št. 68 v Slavoniji.

SINGER šivalni stroji

za vse mogoče namene

ne samo za industrijo, marveč tudi za vsako šivanje v družini, morejo se naročiti samo pri nas.

Pazi naj se, da se nakupuje samo v naših prodajalnah.

Naše prodajalne se vse poznajo po tem znamenju.

Kranj, Glavni trg 192.

Podružnice v vseh večjih mestih.

Singer Co. Delniška družba za šivalne stroje

V blagohotno uvaževanje! Vsi od drugih trgovin s šivalnimi stroji pod imenom „Singer“ ponujani stroji narejeni so po nekem našem starejšem zistemu, ki za našimi novjšimi zistemi druž. strojev v konstrukciji, zmožnosti in trpežnosti daleč zaostajajo.

— Ustanovljeno leta 1832. —

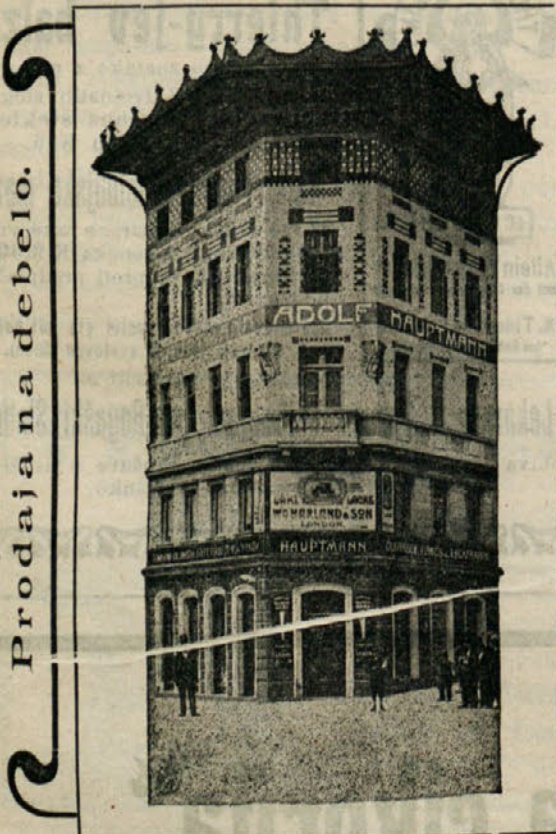
Priznane najboljšje oljnate barve

zmlete s stroji najnovejše sestave, prekašajo vsako konkurencu po finosti, ki omogočijo z jako majhno množino pobarvati veliko površino, razpošilja po nizkih cenah

Adolf Hauptmann
v Ljubljani

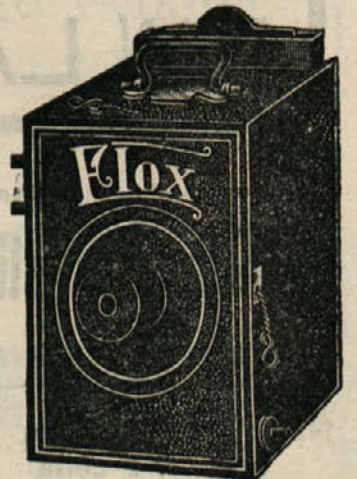
prva kranjska tovarna oljnatih barv, firneža, laka in steklarskega kleja.
Zaloga slikarskih in pleskarskih predmetov.

Ilustrovani ceniki dobe se brezplačno.

Prodaja na debelo.

Prodaja na drobno.

„Flox“

je fotografičen aparat, s katerim lahko fotografira vsakdo brez da bi se prej kaj učil. S tem aparatom se napravljajo podobe v velikosti 5x7 cm in stane eleganten s kompletno opremo in navo dilom samo K 6.—. Razpošilja po povzetju **H. Weiss**, Dunaj, XIV/3. Sechshausstrasse 5/110.

Podružnica v Spljetu

Ljubljanska kreditna banka

Podružnica v Celovcu

Delniška glavnic:

2,000.000 K

v Ljubljani

obrestuje vloge na knjižice in na tekoči račun od dne vloge do dne vzdiga

po 4 1/2 %

Res. fond:

200.000 K

Rentni davek plačuje banka sama.

Sprejema zglasila za subskripcijo deležev „Hotelske družbe z o. z. Triglav“ po K 500.—, 1.000.—, 5.000.— in 10.000.—.

Rentni davek plačuje banka sama.